

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องรูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อการค้าและบริการในเขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึ่งพาข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง ได้แก่ การค้นคว้าจากตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ซึ่งนับได้ว่าเป็น แหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุดของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล และเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ลักษณะของข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ทางกายภาพ และทางเศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษา จากตำรา บทความ งานวิจัย และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง
2. แผนที่การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก พ.ศ. 2518
3. แผนที่การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก พ.ศ. 2527
4. แผนที่การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก พ.ศ. 2534
5. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ผู้เป็นเจ้าของสถานประกอบการค้าและบริการ แบบสอบถามมีลักษณะปลายปิด โดยแบ่งสาระสำคัญ ออกเป็น 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้กำหนดว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จะต้องเป็นเจ้าของสถานประกอบการค้าและบริการ แบบสอบถามมี จำนวน 13 ข้อ และครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

- ถนนที่เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการ
- อายุ เพศ สถานภาพสมรส
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- ประเภทของสถานประกอบการค้าและบริการ
- ขนาดพื้นที่ของสถานประกอบการค้าและบริการ

- ระยะเวลาในการดำเนินการจนถึงปัจจุบัน
- จำนวนลูกค้าที่มารับบริการ
- จำนวนคนงาน
- รายได้

ตอนที่ 2 เป็นการประเมินค่าของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ องค์ประกอบทางกายภาพ ที่พิจารณาว่ามีผลต่อสถานประกอบการค้าและบริการ

- การตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำ่าน
- การตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มต่ำ
- การตั้งอยู่บนที่เนิน

ตอนที่ 3 เป็นการประเมินค่าของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับองค์ประกอบทางวัฒนธรรม ที่พิจารณาว่ามีผลต่อสถานประกอบการค้าและบริการ

- ราคาที่ดินเช่า/ซื้อ ของสถานประกอบการ
- การอยู่ใกล้เส้นทางรถไฟ
- การอยู่ในเส้นทางคมนาคมหลัก
- การอยู่ในพื้นที่ที่มีการจัดระบบจราจรและโครงข่ายถนน
- การอยู่ในพื้นที่ที่มีระบบการระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสีย
- การอยู่ในพื้นที่ที่มีระบบสาธารณสุขโรค
- การอยู่ใกล้สถานที่ราชการ โรงเรียน วัด เขตทหาร
- ประโยชน์จากสนามบินจังหวัดต่อสถานประกอบการ
- ประโยชน์จากธนาคารและสถาบันการเงิน
- การอยู่ใกล้ลูกค้าหรือแหล่งตลาดรับซื้อสินค้า
- การมีระยะทางที่เหมาะสมในการให้บริการ

ลักษณะของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

(Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณา ดังนี้

- 4 หมายความว่า มีผลมากที่สุด
- 3 หมายความว่า มีผลมาก
- 2 หมายความว่า มีผลน้อย
- 1 หมายความว่า มีผลน้อยที่สุด
- 0 หมายความว่า ไม่มีผลเลย

10. ถนนไสลือไท
11. ถนนศรีธรรมไตรปิฎก
12. ถนนวิสุทธิกษัตริย์
13. ถนนจักรี
14. ถนนสุรสีห์
15. ถนนประสงค์ประสาธ
16. ถนนราเมศวร
17. ถนนมหาธรรมราชา
18. ถนนพญาลีไท
19. ถนนมหาจักรพรรดิ
20. ถนนสิงห์วัฒน์

ซึ่งเส้นทางคมนาคมสายหลักดังกล่าวนี้ เป็นเส้นทางในย่านการค้าพาณิชยกรรมของเมืองพิษณุโลก

การรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

1. การคัดเลือกพนักงานเก็บข้อมูล

พนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิชาเอกภูมิศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 10 คน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ช่วยที่สำคัญของผู้วิจัย ทั้งนี้ นิสิตแต่ละคนเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามเป็นอย่างดี

2. การอบรมพนักงานเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการอบรมพนักงานเก็บข้อมูลให้เข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- จุดประสงค์ของคำถามแต่ละข้อและวิธีการถามที่จะให้ได้คำตอบที่ตรงประเด็น

มากที่สุด

- การปฏิบัติตนในขณะที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัย ได้ย้ำแก่พนักงานเก็บข้อมูลแนะนำตัวเองให้กระจ่างชัด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม หรือผู้ถูกสัมภาษณ์ เข้าใจถึงจุดประสงค์ของข้อมูลที่จะถามนั้น และจะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามอย่างไม่คลางแคลงใจและตรงประเด็นมากที่สุด

4.3 การสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยและพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลทำการสัมภาษณ์ผู้ที่ เป็นเจ้าของสถานประกอบการค้าและบริการ รวบรวมแบบสอบถามจาก จำนวน 300 ฉบับ ได้รับคืน 292 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 97.33 ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรของสถานประกอบการ ซึ่งมีจำนวน 2,111 แห่งแล้ว คิดเป็นร้อยละ 13.83

ตารางที่ 7 จำนวนสถานประกอบการค้าและบริการแยกรายถนน

ลำดับที่	รายชื่อถนน	จำนวน	ร้อยละ
1	เอกาทศรถ	79	27.1
2	บรมไตรโลกนาถ	34	11.6
3	พระองค์ดำ	20	6.8
4	สนามบิน	12	4.1
5	สุรวงศ์	20	6.8
6	มิตรภาพ	17	5.8
7	นเรศวร	19	6.5
8	พุทธบูชา	9	3.1
9	เจ้าพระยาจักรี	9	3.1
10	ไสยาไท	7	2.4
11	ศรีธรรมไตรปิฎก	8	2.7
12	วิสุทธิกษัตริย์	3	1.0
13	จักรี	3	1.0
14	สุรสีห์	6	2.1
15	ประสงค์ประสาธ	14	4.8
16	รามศวร	13	4.5
17	มหาธรรมราชา	5	1.8
18	พญาภิไธย	6	2.1
19	มหาจักรพรรดิ	1	0.3
20	สิงห์	7	2.4
	รวม	292	100.0

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS-PC (Statistical Package for the Social Science-Personal-Computer) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถานประกอบการค้าและบริการวิเคราะห์ โดยการแจกแจง ความถี่ และหาค่าร้อยละในแต่ละข้อ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าของสถานประกอบการค้าและบริการ เกี่ยวกับองค์ประกอบทางกายภาพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าของสถานประกอบการค้าและบริการ เกี่ยวกับองค์ประกอบทางวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ